

UP Board Solutions for Class 7 Sanskrit chapter 8 श्रम एव विजयते

अभ्यासः

प्रश्न 2.

एकवाक्येन उत्तरत –

(क) किमर्थं काष्ठस्य गुरुतरः खण्डः नीयते स्म?

उत्तर :

द्वारादि निर्माण हेतोः काष्ठस्य गुरुतरः खण्डः नीयते स्म।

(ख) सैनिकाः कथं बहुप्रत्यये अपि अक्षमाः जाताः?

उत्तर :

सैनिकाः अतिभारवत्त्वात् बहुप्रत्यये अपि अक्षमाः जाताः।

(ग) कः दूरतः एव अधिकबलप्रयोगाय तान् प्रेरयति स्म।

उत्तर :

नायकः दूरतः एव अधिक बलप्रयोगाय तान् प्रेरयति स्म।

(घ) तुरगाधिरूढः पुरुषः सैनिकान् विलोकयन् नायकं किम् अवदत्?

उत्तर :

तुरगाधिरूढः पुरुषः सैनिकान् विलोकयन् नायकं अवदत्- किं पश्यति भवान् सहयोगं कुरु स्यात्।।

प्रश्न 3.

अधोलिखितपदानां विभक्तिं वचनं च लिखत (लिखकर)

पदम्	विभक्तिः	वचनम्
सैनिकानाम्	षष्ठी	बहुवचनम्
अश्वाद्	पञ्चमी	एकवचनम्
याने	सप्तमी	एकवचनम्
क्षमाम्	द्वितीया	एकवचनम्

प्रश्न 4.

अधोलिखितक्रियापदानां लकारं पुरुषं वचनं च लिखत (लिखकर)

क्रियापदम्	लकारः	पुरुषः	वचनम्
अवदत्	लङ्	प्रथम	एकवचन
भवन्ति	लट्	प्रथम	बहुवचन
आसीत्	लङ्	प्रथम	एकवचन
गमिष्यति	लृट्	प्रथम	एकवचन
अकरोत्	लङ्	प्रथम	एकवचन

प्रश्न 5.

उपसर्ग लिखत (लिखकर)

पदम्	उपसर्गः
अधिरुढः	अधि
प्रोवाच	प्र
अभिजानन्	अभि
विलोकयन्	वि

प्रश्न 6.

संस्कृतभाषायाम् अनुवादं कुरुत (अनुवाद करके)

(क) सैनिकों के आवास के लिए निर्माणकार्य चल रहा था।

अनुवाद : सैनिकानाम् आवासाय निर्माणकार्यं प्रचलत् आसीत्।

(ख) उन सैनिकों का एक नायक भी था।

अनुवाद : तेषां सैनिकानाम् एकः नायकः अपि आसीत्।

वह घुड़सवार घोड़े से उतरा।

अनुवाद : सः अश्वासादी अश्वात् अवातरेत्।

कोई भी कार्य बड़ा या छोटा नहीं होता।

अनुवाद : कोऽपि कार्यं गुरु लघु वा न भवति।

(ङ) मैं खाता हुआ नहीं चलता हूँ।

अनुवाद : अहं खादन् न चलामि।

मैं हँसता हुआ पानी नहीं पीता हूँ।

अनुवाद : अहं हसन् जलं न पिबामि।